

**2021–2030 METŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJOS KULTŪROS
IR KŪRYBINGUMO PLĖTROS PROGRAMOS PAŽANGOS PRIEMONĖS NR.
08-001-04-07-01 „SĄLYGŲ LIETUVIŲ KALBOS GYVYBINGUMUI IR PRESTIŽO
SKATINIMUI SUKŪRIMAS“ APRAŠE NURODYTOS INFORMACIJOS PAGRINDIMO
APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

Plėtros programos pažangos priemonės kodas ir pavadinimas	08-001-04-07-01 „Sąlygų Lietuvių kalbos gyvybingumui ir prestižo skatinimui sukūrimas“
Nacionalinio pažangos plano uždavinys	4.7 uždavinys. Didinti lietuvių kalbos aktualumą globalizacijos ir technologinių pokyčių kontekste
Plėtros programa	2021-2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Kultūros ir kūrybingumo plėtros programa
Atsakinga institucija (koordinuojančioji institucija)	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

**II SKYRIUS
SIEKIAMAS POKYTIS**

PLĖTROS PROGRAMOS PAŽANGOS PRIEMONĖS LAUKIAMAS POKYTIS

Priemonės įgyvendinimas sprendžia 2021–2030 m. Kultūros ir kūrybingumo plėtros programoje (toliau – KKPP) įvardintą problemą: **IT pažanga ir globalizacija kelia lietuvių kalbai ir tarmėms gyvybingumo skaitmeninėje terpėje ir kalbinio tapatumo iššūkių.**

Lietuvos kultūros politikos strategijoje¹ atkreipiamas dėmesys į tai, kad dėl technologijų plėtros ir didžiųjų tarptautinių kalbų įtakos, taip pat gyventojų migracijos, viešojoje erdvėje, ypač skaitmeninėje, iškyla kalbos nevertinimo (o ne tik netaisyklingo vartojimo) problema. Dalis lietuvių praranda tapatinimosi su gimtąja lietuvių kalba ir pasididžiavimo ja jausmą, mažiau gyvybinga darosi mūsų kultūros vertybė – tarmės. Nesprendžiant šios situacijos kyla rizika, kad gyventojų dalis, kuriems kyla įvairių kliūčių kalbėti gimtąja lietuvių kalba, didės.

Problemos priežasčių sprendimais siekiama, kad valstybinė lietuvių kalba būtų išsaugota ir plėtojama kaip dinamiška raiškos priemonė, sustiprintas lietuvių kalbos prestižas, o elektroninėje erdvėje būtų užtikrintas deramo lygio lituanizavimas, lietuvių kalbos aplinka būtų diegiama moderniose technologijose, būtų užtikrintas visavertis lietuvių kalbos funkcionavimas. Planuojamos intervencijos nukreiptos skatinti įvairias gyventojų grupes, bet ypatingai – į jaunimą, kalbėti taisyklingai, vengiant užsienio kalbų žodžių, netaisyklingų vertinių ar nevertotinių žodžių.

Lietuvių kalba turi būti suvokiama kaip gyvas, natūraliai kintantis ir šiandieninius komunikacijos poreikius atliepiantis reiškiny, o kartu – kaip tapatybės pagrindas ir nematerialus kultūros paveldas.

Sprežtinios problemos priežastys:

¹ 2019 m. birželio 26 d. LR Vyriausybės nutarimas Nr. 665 „Dėl Lietuvos kultūros politikos strategijos patvirtinimo“. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/6aa23a109d4d11e9878fc525390407ce>

7.1. Neužtikrinamas spartesnis valstybės ir šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkančios, dinamiškos ir visavertės lietuvių kalbos funkcionavimo sistemos atnaujinimas, kuri skyla į dvi subpriežastis:

7.1.1. Lietuvių kalbos politikos ir planavimo įgyvendinimas atsilieka nuo technologinės pažangos diegimo į lietuvišką skaitmeninę terpę.

Vienas iš svarbių veiksnių, turinčių neigiamos įtakos dabartinei valstybinės kalbos būklei, yra dabarties poreikių neatitinkantis lietuvių kalbos priežiūros teisinis reguliavimas bei su tuo susiję institucinės sąrangos trūkumai. Lietuvoje yra rengiamos Valstybinės kalbos politikos 2023–2030 metų gairės, kurių tikslas užtikrinti lietuvių kalbos gyvybingumą, siekti jos kokybės išsaugojimo ir atvirumo kalbos technologijų plėtrai, kad ji taptų lygiaverte kalba kitoms Europos Sąjungos kalboms skaitmeninėje terpėje ir lietuvių kalbos duomenys būtų apsaugoti nuo skaitmeninio išnykimo. Valstybinės kalbos politikos 2018–2022 metų gairėse⁸⁴ pastebėta, kad dabartinis teisinis valstybinės kalbos reglamentavimas tiek teisės normų aiškumo, tiek teisinės technikos atžvilgiu neatitinka valstybės bei visuomenės poreikių ir turi būti atnaujintas. Pastaraisiais metais žinių visuomenė pereina į kokybiškai naują etapą, kurį žymi sparti pažangių informacinių technologijų plėtra, pirmiausia didžiųjų duomenų kaupimas ir apdorojimas bei dirbtiniu intelektu grįstų technologijų kūrimas. IT vis plačiau diegiamos visose pagrindinėse visuomenės veiklos srityse. Kartu šie pokyčiai kelia ir naujų uždavinių. Lietuviška skaitmeninė lingvistika sunkiai spėja su technologijos tempais, su tuo susijusiais sudėtingais uždaviniais globalizacijos kontekste (didžiųjų duomenų analizė, mašininio mokymosi ir neuroninių tinklų pritaikymas kalbos analizei, dirbtinio intelekto technologijų kūrimas su kalba susijusioms paslaugoms, tobulesnis mašininis vertimas ir kt.), nesukuriamos ir neužtikrinamos reikalingos viešosios skaitmeninės paslaugos valstybine kalba. Kalbos informacinėse technologijose klausimai yra gyvybiškai svarbi strateginė kalbos politikos dalis, lietuvių kalbos išlikimo ir pilnaverčio funkcionavimo sąlyga. Atliepiant šiuos iššūkius 2020 m. spalio 13 d. LR Seimo nutarimu Nr. XIII-3324 patvirtintos Lietuvių kalbos plėtros skaitmeninėje terpėje ir kalbos technologijų pažangos 2021–2027 metų gairės⁸⁵ (toliau – Gairės), tai strateginis dokumentas, kurio įgyvendinimas turėtų ženkliai prisidėti įtvirtinant lietuvių kalbos statusą informacinėje visuomenėje, apsaugoti lietuvių kalbą nuo vadinamojo skaitmeninio išnykimo.

7.1.2. Kalbinės informacijos sklaidos ir viešo prieinamumo trūkumas.

Kitas svarbus veiksnys, turintis neigiamos įtakos lietuvių kalbos išlikimui, jos raidai ir sklaidai, yra nepakankamai sparti bendrinės kalbos normų kodifikacija ir nepakankamas norminamųjų veikalų prieinamumas elektroninėmis sklaidos priemonėmis. Valstybė turi užtikrinti bendrinės kalbos tvarkybą, informacijos apie kalbos normas ir kalbos rekomendacijų bei kitų išteklių prieinamumą visuomenei.

Lietuvių kalbos plėtros galimybės skaitmeninėje terpėje šiandien nėra išnaudojamos: dar vis yra daugybė nesuskaitmenintų kalbinių duomenų ir duomenų rinkinių, esamos kalbinės infrastruktūros pilnai neišnaudojamos ir neužpildomos skaitmeniniais ištekliais, esami skaitmeniniai kalbos ištekliai nepritaikyti pažangiems technologijų sprendimams (pvz., dirbtinio intelekto), pažangių technologijų galimybės neišnaudojamos lietuvių kalbos gyvybingumo palaikymui ir kalbos paveldo išsaugojimui jį transformuojant į modernias skaitmenines kalbinės kultūros raiškos formas, garsynus, vizualizacijas ir pan. Esamos mašininio vertimo sistemos reikalauja aukštesnės kokybės, reikalinga kurti dvikalbius atvirus duomenis ir atverti juos visuomenei, natūralios kalbos supratimui reikalingų duomenų plėtra, natūralios kalbos generavimo sprendinių kūrimas verslo poreikiams ir kt.

Plečiantis elektroninei erdvei ir technologinėms galimybėms, keičiantis visuomenės poreikiams, svarbu užtikrinti esamų kalbinių skaitmeninių išteklių tęstinumą, atnaujinimą bei plėtrą ir siūlyti naujas patogesnes kalbinės informacijos sklaidos formas viešai prieigai.

Atkreiptinas dėmesys, kad lietuvių kalbos išteklių skaitmeninimas ir aplinkos diegimas bei naudojimo elektroninėje erdvėje užtikrinimas, reikalingų lietuvių kalbos technologinių priemonių ir sprendimų kūrimas sprendžiami Ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2021–2030 m. valstybės skaitmeninimo plėtros programoje.

7.2. Valstybinės lietuvių kalbos prestižo trūkumas silpnina visuomenės kalbinį tapatumą, kuri skyla į dvi subpriežastis:

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2019 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. N-5 (175) patvirtintoje Lietuvių kalbos prestižo stiprinimo programoje² pastebėta, kad dėl ekonominio ir racionalaus globalizacijos efekto kinta skirtingų kalbų vartotojų vertybės, ima vyrėti funkcionalumo kriterijus, todėl į kalbą imama žiūrėti tik kaip į komunikacijos įrankį. Pastaraisiais metais visuomenėje jaučiamas tam tikras pasipriešinimas lietuvių kalbos vartosenos reikalavimams arba netikrumas dėl jų svarbos, ypač tarp jaunimo, kadangi ugdymo procese keliami reikalavimai ir standartai vėliau viešajame ir privačiame gyvenime tampa pertekliniai. Pakitusiai lietuvių kalbos vartosenai viešajame gyvenime be abejo įtaką daro ir kitos kalbos, visų pirma anglų kalba, kuri vis aktyviau skverbiasi į visas lietuvių kalbos vartojimo sritis – profesiniame gyvenime ir kasdienos veiklose ar pramogose (neišskiriant nė privataus bendravimo), dominuoja internetinėje erdvėje, technologijose. Lietuvių kalba stumiamą iš mokslo ir studijų, darbo santykių ir kitų sričių, menkėja jos prestižas, mažėja visuomenės pasitikėjimas savo kalbos galiomis. Tokiomis aplinkybėmis dar labiau išryškėja ir lietuvių kalbos vartojimo kompleksai, istoriškai susiklostę dėl kalbos menkinimo, ribojimo ar draudimo patirčių. Lietuvių kalbai darosi vis sunkiau išlaikyti savo pozicijas valstybės ir visuomenės gyvenime.

7.2.1. Gimtosios lietuvių kalbos ir jos tarmių vertės kalbinėje bendruomenėje (visuomenėje) suvokimo trūkumas.

Visuomenė savo kalbą gali išlaikyti tik sąmoningai suvokdama jos savaiminę vertę ir raiškos galimybes, teikdama jai pirmenybę, norėdama ją vartoti ir kurti, palaikydama ir puoselėdama jos įvairovę. Lietuvių kalbos išsaugojimo ir prestižo klausimai diskutuojami dažniausiai akademinės visuomenės ar lietuvių kalbos reguliavimo kontekste. Trūksta gyvų diskusijų šia tema su visuomene, jaunimu, nepakankamas aktyvių visuomenės veikėjų, akademinės bendruomenės, meno kūrėjų ir kultūros profesionalų, taip pat verslo įsitraukimas siekiant didinti lietuvių kalbos ir ypač jos tarmių vertės suvokimą. Nykstantys kaimai, Vakarų ir Rytų kultūrų įtaka, bendrinės kalbos išplėtimo ribos vis labiau siaurina tarmių vartojimo erdvę. Nors 2001–2010 m. Lietuvoje buvo vykdoma Tarmių ir etninių vietovardžių išsaugojimo programa³, rengiamos tarmiškos kūrybos šventės, tačiau mokančių kalbėti tarmiškai Lietuvoje – vis mažiau. Neskatinama tarmių vartojimo ir susiformavę stereotipai, esą tarmiškas kalbėjimas – provincialumo, menko išprusimo požymis. Tačiau tarmės yra tautinio tapatumo rodiklis, iš tarmių – natūralių, gyvų, be paliovos kintančių ir įvairių atmainų įgyjančių kalbos sistemų – maitinasi bendrinė lietuvių kalba. Todėl tarmių išsaugojimo procesas yra nuolatinė, tęstinė veikla. Dalis aktualių uždavinių sprendžiama Valstybinės kalbos politikos 2019–2022 m. gairių įgyvendinimo priemonių plane numatytais priemonėmis: tarmių tyrimas, analizė, tarmių žodynų rengimas, sklaida, tačiau, siekiant skatinti visuomenę ir ypač jaunąją kartą mokėti ir vartoti tarmes, tikslinga jų aktualizavimui naudoti šiuolaikinės raiškos priemones – skaitmeninį turinį, skaitmeninius produktus vaikams ir jaunimui, juos skleidžiant informaciniuose kanaluose, platformose ir naudojant formalus ir neformalus ugdymo programas.

7.2.2. Didėjantis gyventojų atotrūkis skaitymo gebėjimų srityje.

Lietuva šiuo metu užima 31 vietą (palyginimui, Latvija, Estija atitinkamai 9 ir 14 vietas) raštingiausių pasaulio tautų [reitingo skalėje](#)⁴, kuri sudaroma remiantis 5 rodikliais, apimančiais paslaugos struktūros dalis: PIRLS tyrimų rezultatai, bibliotekų skaičius ir prieinamumas, spaudos skaitymas,

² [Lietuvių kalbos prestižo stiprinimo programa - Valstybinė lietuvių kalbos komisija \(vlkk.lt\)](#)

³ [Dėl Tarmių ir etninių vietovardžių išsaugojimo 2001-2010 metų programos ir Svetimžodžių keitimo lietuviškais atitikmenimis tvarkos patvirtinimo \(lrs.lt\)](#)

⁴ <https://www.ccsu.edu/wmln/rank.html>

kompiuterinis raštingumas. [Kultūros ministerijos atlikto Tyrimo](#) duomenimis, 2014–2017 m. išaugo šalies gyventojų, leidžiančių laisvalaikį internete, dalis. Knygų skaitymui iš visų laisvalaikio medijų (televizijos žiūrėjimas, radijo klausymas, naudojimas internetu) jie skiria mažiausiai laiko – net 43 proc. suaugusiųjų per savaitę visiškai neskiria laiko knygų skaitymui (palyginimui, televizijos nežiūri tik 5 proc.).

Pastaraisiais metais rasta naujų būdų sudominti visuomenę lietuvių kalba ir paskatinti ją vartoti, kurti ir atnaujinti: vis populiarėjantis Nacionalinio diktanto konkursas, mokiniams rengiami lietuvių kalbos konkursai internetu, kuriami elektroniniai lietuvių kalbos žaidimai, įgyvendinama valstybinė Skaitymo skatinimo 2019–2024 metų programa (Kultūros ministro 2018 m. spalio 19 įsakymas Nr. IV-746/V-834). *Kultūra 2030* pažymima, kad skaitymas yra integrali mokymosi visą gyvenimą dalis ir svarbi priemonė formuoti kūrybingai, intelektualiai, kritiškai mąstančiai, moraliai atsakingai ir atvirai asmenybei. Įvairūs vaikų raidos tyrimai patvirtina, kad reguliarus skaitymas stimuliuoja mažų vaikų smegenų vystymąsi, stiprina tėvų ir vaiko ryšį, be to, ugdo kalbą ir socialinius bei emocinius įgūdžius. Skaitymas savo malonumui padeda ugdyti empatiją, gerina savęs ir kitų supratimą, tarpusavio santykius, bendruomeniškumą, socialinę įtrauktį, gali pagerinti psichinę savijautą. Pastaraisiais metais dėl informacinių technologijų stipriai pasikeitė aplinka, nulėmusi daugelio įpročių, tarp jų ir skaitymo, pokyčius: remiantis tarptautiniais tyrimais, skaitymo kiekybė ir jam skiriamas laikas nesumažėjo, tačiau kokybė iš esmės pasikeitė – nors skaitoma daug tekstų ir įvairiais formatais, vis mažesnė jų dalis tenka grožinei, pripažintai ir išliekamąją vertę turinčiai literatūrai.

Kultūros ministerijos 2018 m. atlikto [Lietuvos bibliotekų informacinių išteklių fondo valdymo tyrimo](#) rezultatai patvirtina, kad šalies viešosiose bibliotekose nepakankama medijų įvairovė, vartotojams nepakanka naujausios vaikų literatūros, klasikos, nuotykinės literatūros ir knygų laisvalaikiui. Savivaldybių viešųjų ir mokyklų bibliotekų ataskaitos patvirtina labai menką fondų komplektavimą ir naujosios literatūros trūkumą ypač mažų miestelių ir kaimų bibliotekose.

Gyventojus, negalinčius skaityti įprasto spausdinto teksto dėl sensorinių (aklumo, silpnaregystės), fizinių funkcijų, raidos, kompleksinių ir kitų įgimtų ar įgytų sveikatos sutrikimų, naujausia literatūra aprūpina Lietuvos aklųjų biblioteka (nuo 2023 m. – Lietuvos audiosensorinė biblioteka, LAB), kasmet išleidžianti daugiau kaip 400 pavadinimų garsinių knygų ir žurnalų, leidinių Brailio raštu ir DAISY formatu. 2017 m. Kultūros ministerijos atlikto Tyrimo⁵ rezultatai rodo, kad 61 proc. respondentų patenkinti garsinių knygų pasiūla, bet pasigenda leidinių įvairovės ir garsinių leidinių kokybės. Lietuvoje vis dar silpna tradicija skaityti šeimoje: 2020 m. [Tyrimo](#) duomenimis Lietuvoje trečdalis tėvų skaito knygas savo vaikams dažniau nei kartą per mėnesį, tačiau tiek pat neskaito jų visai. 2015 m. VŠĮ „Laikas skaityti“ užsakyto tyrimo „Lietuvių skaitymo įpročiai“ rezultatai rodo, kad lietuvių šeimose nesusiformavęs įprotis skaityti vaikams iki dvejų metų. Pastebima ir tai, kad šis amžius nelaikomas svarbiu skaitymo įgūdžiams formuoti – tik 27 proc. tėvų, auginančių 0–2 metų vaikus, skiria tam laiko (2014 m. – 33 proc.). Pažymėtina, kad pagrindiniai skaitymo įgūdžio ir kultūrinės savimonės raidos komponentai susidaro namų (šeimų) aplinkoje.⁶

Paslauga „Šeimos kultūrinių ir informacinių kompetencijų ir skaitymo raštingumo ugdymas“ yra įtraukta į LR Vyriausybės 2019 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 618 patvirtintą bazinį paslaugų šeimai paketą.⁷

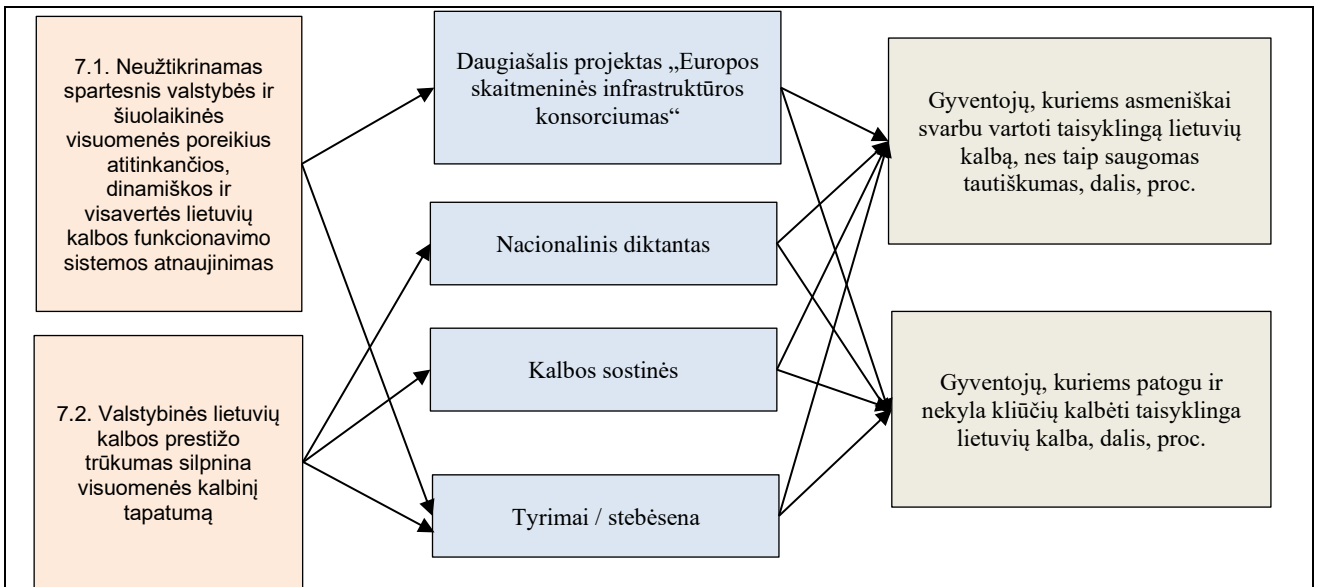
Šios įvardintos problemos subpriežastis sprendžiama numatant priemonių kryptis ir veiklas NPP 4.1 uždavinio apimtyje.

Paveikslas Nr. 1 Problemos priežasčių, veiklų ir rodiklių sąsajos

⁵ [GYVENTOJU-DALYVAVIMAS-KULTUROJE-IR-PASITENKINIMAS-KULTUROS-PASLAUGOMIS-2020.pdf \(kulturostyrimai.lt\)](#)

⁶ <https://pediatrics.aappublications.org/content/pediatrics/early/2014/06/19/peds.2014-1384.full.pdf>

⁷ [618 Dėl Bazinio paslaugų šeimai paketo patvirtinimo \(www.lrs.lt\)](#)

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Pažangos priemonės veiksmais prisidedama prie horizontaliųjų principų įgyvendinimo. Inovatyvumo horizontalusis principas bus įgyvendinamas veikloje Daugiašalis projektas „Europos skaitmeninės infrastruktūros konsorciumas“. Veikla paskatins lietuvių kalbos funkcionavimą kasdieninėje veikloje naudojant mašininio mokymosi algoritmus, suprantančius ir generuojančius didžiuosius kalbos modelius.

Ši pažangos priemonė prisidės prie socialinės sutelkties programos ketvirtos problemos („socialinė atskirtis dėl galimos diskriminacijos (lyties, socialinės padėties, amžiaus, negalios, kalbos, kilmės, rasės, tautybės, pilietybės, įsitikinimų ar pažiūrų, etninės priklausomybės, tikėjimo, sveikatos būklės ar kitu pagrindu) sprendimo. Įgyvendinant projektus bus išplėtos galimybės dalyvauti veiklose, atsižvelgiant į lygių galimybių visiems horizontalųjį principą. Taip pat pažangos priemone bus prisidedama prie lietuvių kalbos turinio prieinamumo didinimo, siekiant mažinti atskirtį išvardintoms grupėms priklausančių asmenų atžvilgiu.

Tikslas – įtvirtinti lietuvių kalbą skaitmeninėje terpėje ir stiprinti valstybinės kalbos prestižą visuomenėje.

III SKYRIUS ALTERNATYVŲ ANALIZĖ

PIRMASIS SKIRSNIS PLĖTROS PROGRAMOS PAŽANGOS PRIEMONĖS ALTERNATYVOS

Formuojant Pažangos priemonės problemos sprendimo būdą, identifikuotos veiklos bei įvertinti veiklos tipai ir įgyvendinimo būdai (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 1. Veiklų tipai ir įgyvendinimo būdai.

Veiklos Nr.	Veiklos pavadinimas	Veiklos tipas	gyvendinimo būdas
1.	Nacionalinis diktantas	Investicinė	Konkursas
2.	Kalbos sostinės	Investicinė	Planiniu
3.	Valstybinės kalbos nuostatų stebėseną	Analitinė/Investicinė	Planiniu
4.	Daugiašalis projektas „Europos skaitmeninės infrastruktūros konsorciumas“	Investicinė	Planiniu

Toliau aprašytos pagal Pažangos priemonę suplanuotos vykdyti veiklos, siekiami pokyčiai, tikslinės grupės ir kita svarbi informacija, pagrindžianti suplanuotą veiklą poreikį.

Veikla Nr. 1 Nacionalinis diktantas

Aprašymas

Nacionalinis diktantas – raštingumą ir meilę lietuvių kalbai puoselėjanti iniciatyva, skatinanti taisyklingai rašyti lietuvių kalba, ugdomi lietuvių kalbos vertės suvokimą, jos įvairovės ir raiškos galimybes. Nors Nacionalinis diktantas buvo surengtas 13 kartų, paskutinį sykį 2020 m., tačiau sustabdytas dėl pandemijos ir neatnaujintas dėl finansavimo trūkumo. Konkursą administruojanti įstaiga – Valstybinė kalbos inspekcija.

Nuolatiniai projekto partneriai yra Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Valstybinė lietuvių kalbos komisija, Lietuvos Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, LRT.

Nacionalinis diktantas vyksta dviem etapais. Pirmojo etapo dalyviai transliacijos klausosi per LRT radiją, diktantą galima rašyti visose Lietuvos mokyklose, bibliotekose, savivaldybių salėse. Rašyti diktantą kviečiami ir įmonių bei organizacijų atstovai, jie tą daryti gali savo patalpose. Užsienio lietuvių bendruomenės visame pasaulyje diktantą rašo Lietuvos ambasadose, lituanistinėse mokyklose, bendruomenių patalpose.

Tradiciskai nacionalinio diktanto finale, kurį visada tiesiogiai transliuoja LRT televizija, dalyvauja daugiau kaip šimtas geriausiai diktantą pirmame etape parašiusių žmonių.

Konkurso dalyviai varžosi trijose kategorijose – raštingiausio mokinio, raštingiausio suaugusiojo bei raštingiausio užsienio lietuvių. Apdovanojama ir itin aktyviai nacionaliniame diktante dalyvavusi mokykla.

Nacionalinio diktanto apdovanojimai tradiciškai įteikiami LR Prezidentūroje.

Tikslinės grupės

- Lietuvos Respublikos gyventojai (nuolatinių gyventojų skaičius 2023 m. sudarė 2.857.279 asmenų, pagal Valstybės duomenų agentūros duomenis).
- Lietuvos moksleiviai (2022-2023 m. bendrojo ugdymo mokyklose mokėsi 344.560 moksleivių).
- Lietuvių diaspora užsienyje (2021 m. duomenimis užsienyje gyvena apie 459.000 lietuvių, <https://123.emn.lt/#emigracija>).

Projekto vykdytojai

Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys

Siekiami rezultatai

- Surengti ne mažiau kaip 5 Nacionalinio diktantai ir juos lydintys laureatų apdovanojimo renginiai

Finansavimo apimtis

300 000 Eur (2025 m. – 60 000 Eur (1 projektas), 2026 m. – 60 000 Eur (1 projektas), 2027 m. – 60 000 Eur (1 projektas), 2028 m. – 60 000 Eur (1 projektas), 2029 m. – 60 000 Eur (1 projektas)).

Finansavimo apimtys suplanuotos remiantis planuojamų vykdyti veiklą preliminariomis sąnaudomis ir sektoriaus potencialu, kokybiškai parengti tokio tipo projektus.

Finansavimo forma

Valstybės biudžeto lėšų asignavimų paskyrimas (dotacija).

Veikla Nr. 2. Kalbos sostinės

Aprašymas

Kalbos sostinės veiklą programa – valstybinės kalbos prestižą didinanti ir pasididžiavimą kalbiniu tapatumu skatinanti priemonė, kurios metu per visuomenę įtraukiančias ir inovatyvias veiklas pristatomos lietuvių kalbos ir jos tarmių vertės, skatinama skaityti ir puoselėti valstybinę kalbą,

populiarinti lietuvių kalbai skirtas atmintinas datas, ugdyti viešojo kalbėjimo lietuvių kalba gebėjimus. Įgyvendinamos programos metu planuojama organizuoti kalbos populiarinimui skirtas konferencijas, seminarus, diskusijas, edukacijas, kultūrinius renginius, viešojo skaitymo lietuvių kalba ir tarmėmis renginius, į kuriuos bus įtraukiami mokslininkai, ekspertai, tyrėjai, kūrėjai ir literatūrologai, kiti žymūs kultūros veikėjai. Taip pat bus įtraukiamos vaikams bei jaunimui skirtos patraukliomis šiuolaikinėmis formomis organizuojamos veiklos, vykdoma aktyvi programos komunikacijos sklaida. Programos metu bus įprasminamos kalbos puoselėjimui svarbios datos ir šventės, tokios kaip Knygnešio diena, Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena ir kt. Programos metu oficialiai bus skelbiama Kalbos sostinė. Privalomai įtraukiamos veiklos apie Lietuvos regionams būdingas tarmes.

Planavimo būdu parinkta apskrities biblioteka įgyvendina Kalbos sostinės programą, kuri gali pasitelkti ir kitas šalies apskričių bibliotekas. Planuojant 5 metus į priekį sudaromas eiliškumas numatant metus, kada kuri Apskrities biblioteka spėtų tinkamai pasirengti Kalbos sostinės programos veiklų įgyvendinimui.

Tikslinės grupės

- Lietuvos Respublikos gyventojai (nuolatinių gyventojų skaičius 2023 m. sudarė 2.857.279 asmenų, pagal Valstybės duomenų agentūros duomenis).
- Lietuvos moksleiviai (2022-2023 m. bendrojo ugdymo mokyklose mokėsi 344.560 moksleivių).
- Lietuvių diaspora užsienyje (2021 m. duomenimis užsienyje gyvena apie 459.000 lietuvių, <https://123.emn.lt/#emigracija>).

Projekto vykdytojas

Apskričių bibliotekos

Siekiami rezultatai

- Ne mažiau kaip 5 „Kalbos sostinės“ projektai, apimantys visą Lietuvos teritoriją;
- Ugdomi įvairių visuomenės grupių skaitymo lietuvių kalba ir tarmėmis gebėjimai ir viešojo kalbėjimo gebėjimai;
- Keliamas lietuvių kalbos ir tarmių prestižas vykdamas komunikacines ir edukacines veiklas;

Finansavimo apimtis

1 000 000 Eur (2025 m. – 200 000 Eur (1 projektas), 2026 m. – 200 000 Eur (1 projektas), 2027 m. – 200 000 Eur (1 projektas), 2028 m. – 200 000 Eur (1 projektas), 2029 m. – 200 000 Eur (1 projektas)).

Finansavimo apimtys suplanuotos remiantis planuojamų vykdyti veiklų preliminariomis sąnaudomis ir sektoriaus potencialu, kokybiškai parengti tokio tipo projektus.

Finansavimo forma

Valstybės biudžeto lėšų asignavimų paskyrimas (dotacija).

Veikla Nr. 3 Valstybinės kalbos nuostatų stebėseną

Aprašymas

Globalizacija šių dienų pasaulyje sukuria puikias sąlygas bendrauti įvairiomis kalboms. Kontaktuojamos kalbos viena kitai daro įtaką ir atsiradus kalbų konkurencijai leidžia įsigalėti naujiems galios santykiams. Šių procesų padariniai atsispindi daugelyje visuomenės gyvenimo aspektų. Dėl ekonominės ir kultūrinės globalizacijos stiprėja anglų kalbos įtaka, nes ji labiausiai paplitusi, tapusi *lingua franca* daugeliui pasaulio žmonių. Pastaraisiais dešimtmečiais jos įtaka itin akivaizdi ir dėl informacinių bei komunikacinių technologijų plėtros. Globaliame pasaulyje anglų kalba veikia ir nacionalines kalbas, ir kalbos vartotojų kalbinę elgseną bei nuostatas.

Lingvistinei Lietuvos padėčiai juntamai atsiliepia ir naujaisi geopolitiniai pokyčiai: į šalį per trumpą laikotarpį atvyko dešimtys tūkstančių ukrainiečių, baltarusių ir rusų.

Nacionaliniu mastu itin svarbu sekti šiuos pokyčius, kad būtų galima tinkamai formuoti kalbos politiką Lietuvoje.

Esami moksliniai tyrimai paprastai fiksuoja tam tikro laikotarpio kalbų padėtį, todėl nuoseklus padėties sekimas ilgesniuoju laikotarpiu padės fiksuoti kalbų vartojimo pokyčius, taip pat Lietuvos gyventojų kalbinių nuostatų ir kalbinio elgesio poslinkius. Nuosekli stebėseną leis išvengti priežastis, kodėl vyksta tokia kaita, kas ją lemia, įvertinti esamą situaciją ir prireikus priimti tam tikrus sprendimus padėčiai keisti.

Kiekybine Lietuvos gyventojų apklausa bus siekiama gauti susistemintos informacijos apie tai, ką Lietuvos gyventojai, susiduriantys su sparčiais sociolingvistiniais pokyčiais, mano apie lietuvių ir kitų kalbų santykį įvairiose kalbos vartojimo srityse, didėjančią anglų ir rusų kalbos matomumą, dažnesnį jų vartojimą ir poveikį lietuvių kalbai bei kasdieniam, viešajam ir profesiniam jų gyvenimui. Akivaizdu, kad anglų ir rusų kalbų vaidmuo per kelerius pastaruosius metus iš esmės pasikeitė, todėl labai svarbu žinoti, kaip šią situaciją vertina Lietuvos gyventojai, kokios jų nuostatos šiuo klausimu, kaip tai keičia jų elgseną.

Tikslinės grupės

- Lietuvos Respublikos gyventojai (nuolatinių gyventojų skaičius 2023 m. sudarė 2.857.279 asmenų, pagal Statistikos departamento duomenis).
- Lietuvių diaspora užsienyje (2021 m. duomenimis užsienyje gyvena apie 459.000 lietuvių, <https://123.emn.lt/#emigracija>).

Projekto vykdytojas

Valstybinė kalbos inspekcija

Siekiami rezultatai

- Parengta išsami ir susisteminta informacija apie sociolingvistinę situaciją Lietuvoje, nustatyta, kokios vyrauja nuostatos lietuvių ir anglų (rusų) kalbų atžvilgiu, koks Lietuvos gyventojų kalbinis elgesys, kokias kalbas moka, mokosi bei vartoja;
- Parengta lietuvių kalbos padėties stebėsenos metodika;
- Atliktos kiekybinės reprezentatyvios apklausos – kiekybiškai ištirtas Lietuvos gyventojų (16–75 metų) lietuvių ir anglų (rusų) kalbų mokėjimas, mokymasis bei vartojimas įvairiose gyvenimo srityse, taip pat kalbinės nuostatos lietuvių ir anglų (rusų) kalbų atžvilgiu bei kalbinis elgesys;
- Išanalizuotas pagal tam tikrus demografinius parametrus pasirinktų respondentų grupių kalbų mokėjimas, lietuvių ir anglų (rusų) kalbų vartojimas įvairiose sferose bei kalbinės nuostatos ir nustatytas ryšys su tautiniu identitetu bei jo išlaikymu globalizacijos sąlygomis;
- Tyrimo rezultatų pagrindu parengtos rekomendacijos kalbų politikos gairėms ir kalbų planavimui;
- Tyrimo rezultatai pristatyti visuomenei, kalbos politikos formuotojams ir akademinėi bendruomenei.

Finansavimo apimtis

165 000 Eur.

Finansavimo suma apskaičiuota laikantis prielaidos, kad veiklos įgyvendinimui yra būtina skirti 2025 m. metodikos sukūrimui 50 000 Eur ir bandomajai apklausai – 20 000 Eur (atsižvelgiant į 2021 m. ir 2022 m. „Kultūros ministerijos ir Lietuvos kultūros tarybos 2022–2024 metų tyrimų plano“ panašių tyrimų ir analizės kainas); metodikos pagrindu atlikti Valstybinės kalbos nuostatų stebėsenos padėties tyrimas (apklausos) skiriant 2027 m. – 30 000 Eur., 2029 m. pakartotinis stebėsenos padėties tyrimas (apklausos) skiriant – 30 000 Eur, ir 2030 m. galutinės ataskaitos ir rekomendacijų rengimas skiriant – 35 000 Eur.

Finansavimo forma

Valstybės biudžeto lėšų asignavimų paskyrimas (dotacija).

Veikla Nr. 4 Daugiašalis projektas „Europos skaitmeninės infrastruktūros konsorciumas“

Aprašymas

Pastaraisiais metais kalbos technologijų srityje įvyko didžiuliai pokyčiai leidžiantys, naudojant mašininio mokymosi algoritmus, sukurti kalbą suprantančius ir generuojančius didžiuosius kalbos modelius (angl. LLMs, Large language models). Didieji kalbos modeliai, tai neuroniniais tinklais ir transformerių pagalba apmokinti kalbos modeliai, kurie turi kalbos žinias ir supratimą. Didieji tam tikros kalbos modeliai leidžia kurti įvairias su ta kalba susijusias paslaugas, pvz., pokalbių robotus (tokius kaip ChatGPT), kalbos generatorius, teksto klasifikavimą, teksto apibendrinimą, mašininį vertimą ir kt. Didieji kalbos modeliai LLM yra sukurti iš didžiulio kiekio kalbos duomenų.

Europos skaitmeninės infrastruktūros konsorciumo (ESIK) – ALT-EDIC – tikslas, įgyvendinant Europos skaitmeninę transformaciją ir vykdant daugiakalbius projektus, sukurti daugiakalbį didįjį kalbos modelį oficialioms ES kalboms. Siekiant prisidėti prie lietuvių kalbos įgalinimo ir lietuvių kalbos funkcionavimo kuriamame didžiajame kalbos modelyje, svarbu yra tapti konsorciumo nariu ir prisidėti šio konsorciumo veiklų, kurių pagalba bus sukurtas didysis kalbos modelis su integruota lietuvių kalba.

Tikslinės grupės

- Lietuvos Respublikos gyventojai (nuolatinių gyventojų skaičius 2023 m. sudarė 2.857.279 asmenų, pagal Valstybės duomenų agentūros duomenis).
- Lietuvių diaspora užsienyje (2021 m. duomenimis užsienyje gyvena apie 459.000 lietuvių, <https://123.emn.lt/#emigracija>).

Projekto vykdytojas

Kultūros ministerija

Siekiami rezultatai

- Prisidėti prie daugiakalbio didžiojo kalbos modelio sukūrimo su apjungtais ir integruotais lietuvių kalbos ištekliais, kurio kiekvienais metais pasinaudotų ne mažiau, kaip 338 173 asmenų.

Finansavimo apimtis

1 535 000 Eur.

Finansavimo suma apskaičiuota laikantis prielaidos, kad veiklos įgyvendinimui būtina skirti 700 000 Eur 2025 m. ir 835 000 Eur 2026 m.

Finansavimo forma

Valstybės biudžeto lėšų asignavimų paskyrimas (dotacija).

ANTRASIS SKIRSNIS PLĖTROS PROGRAMOS PAŽANGOS PRIEMONĖS GERIAUSIOS ALTERNATYVOS PASIRINKIMAS

Alternatyvos palyginimas atliekamas sąnaudų ir naudos analizės metodu, siekiant įvertinti ir pagrįsti socialinį-ekonominį priemonės alternatyvų poveikį.

Alternatyvos palyginimas atliekamas naudojant skaičiuoklę, viešai paskelbtą adresu:

<https://www.cpva.lt/data/public/uploads/2023/01/priemoniu-skaiciuokle-v1-2-20230102.xlsm>

Prielaidos suformuotos, remiantis konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio ekonominio poveikio (naudos/žalos) vertinimo metodika, patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2019 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. 2019/8-1, Tyrimų ir analizės kultūros sektoriaus istoriniais duomenimis, pasitelkiamais aktualiais duomenų šaltiniais.

Likutinės vertės apskaičiavimas

Investicijų likutinė vertė numatyta tik veiklai, kurios apimtyje sukuriamas ilgalaikis nematerialus turtas – veikla „Daugiašalis projektas „Europos skaitmeninės infrastruktūros konsorciumas“. Likutinė vertė apskaičiuota taikant 20 metų nusidėvėjimo laikotarpį.

Kitų veiklų apimtyje ilgalaikis turtas nėra sukuriamas.

Veiklos pajamų apskaičiavimas

Veiklos pajamos nenumatomos.

Veiklos išlaidų apskaičiavimas

Priemonės veiklų apimtyje numatomos šios veiklų palaikymo išlaidos:

- 1) veiklai „Nacionalinis diktantas“ – 60 000 Eur kasmet 2030–2044 kalendoriniais metais,
- 2) veiklai „Daugiašalis projektas „Europos skaitmeninės infrastruktūros konsorciumas“ – 28 000 Eur kasmet didžiojo kalbos modelio priežiūrai ir palaikymui, tai yra 2% kasmet nuo pradinės investicijų sumos (1 400 000 Eur).

Socialinės-ekonominės naudos apskaičiavimas

Vertinant ekonominę naudą kiekvienos veiklos generuojama socialinė-ekonominė nauda įvertinta matuojant vartotojų skiriamą laiką.

Socialinės-ekonominės naudos skaičiavimo prielaidos yra nurodytos priemonės skaičiuoklės darbalapyje „EN“. Prielaidos suformuotos, remiantis konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio ekonominio poveikio (naudos / žalos) vertinimo metodika patvirtinta Viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2019 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. 2019/8-1, Tyrimų ir analizės kultūros sektoriaus istoriniais duomenimis pasitelkiamais aktualiais duomenų šaltiniais. Priemonės finansinių išteklių panaudojimo skaičiavimai atlikti taikant sąnaudų ir naudos analizės (toliau – SNA) metodą. Analizė daryta remiantis KM turima informacija, remiantis projektų vykdytojų parengtais investiciniais projektais, viešai prieinama statistine informacija.

Skaičiavimuose naudoti šie poveikio komponentai:

- i. 1.1.1. Pasiryžimas sumokėti už 1 val. apsilankymą kultūros objekte, jei įtraukiamos tik laiko sąnaudos ir TPES (kelionės sąnaudų metodas): vietinis lankytojas.
- ii. 1.1.2. Pasiryžimas sumokėti už 1 val. apsilankymą kultūros objekte, jei įtraukiamos tik laiko sąnaudos ir TPES (kelionės sąnaudų metodas): regioninis lankytojas.
- iii. 1.1.3. Pasiryžimas sumokėti už 1 val. apsilankymą kultūros objekte, jei įtraukiamos tik laiko sąnaudos ir TPES (kelionės sąnaudų metodas): nacionalinis lankytojas.
- iv. 1.1.5. Pasiryžimas sumokėti už 1 val. apsilankymą kultūros objekte, jei įtraukiamos tik laiko sąnaudos ir TPES (kelionės sąnaudų metodas): Pėsčiomis atvykstantis vietinis lankytojas,
- v. 1.2.1. Pasiryžimas sumokėti už kiekvieną papildomą 1 val. apsilankymą kultūros objekte, jei įtraukiamos tik laiko sąnaudos ir TPES: vietinis lankytojas.
- vi. 1.2.2. Pasiryžimas sumokėti už kiekvieną papildomą 1 val. apsilankymą kultūros objekte, jei įtraukiamos tik laiko sąnaudos ir TPES (kelionės sąnaudų metodas): regioninis lankytojas.
- vii. 1.2.3. Pasiryžimas sumokėti už kiekvieną papildomą 1 val. apsilankymą kultūros objekte, jei įtraukiamos tik laiko sąnaudos ir TPES (kelionės sąnaudų metodas): nacionalinis lankytojas.
- viii. 1.2.5. Pasiryžimas sumokėti už kiekvieną papildomą 1 val. apsilankymą kultūros objekte, jei įtraukiamos tik laiko sąnaudos ir TPES (kelionės sąnaudų metodas): Pėsčiomis atvykstantis vietinis lankytojas.

Analizė daryta remiantis žemiau nurodomomis prielaidomis bei duomenų šaltiniais:

a) veiklai „Nacionalinis diktantas“

- i. numatomas diktanto dalyvių skaičius kasmet – 20 000 dalyvių,
- ii. vieno dalyvio diktantui skiriamas laikas, val. – 1 val.,
- iii. bendras visų dalyvių skiriamas laikas kasmet, val. – 20 000 val. (alternatyvos Nr. 2 atveju, 26 666 val. 2026 metais ir 40 000 val. 2027–2029 kalendoriniais metais; numatomas didesnis skiriamas laikas, kuris yra proporcingas numatomam skirti didesniam finansavimui),
- iv. kiekybiniai skaičiavimai, taikant kiekybinius pasiryžimo sumokėti įverčius yra pateikti skaičiuoklės darbalapyje „EN“.

b) veiklai „Kalbos sostinės“

- i. tiesioginis vieno renginio dalyvių skaičius – 17 000 asmenų,

- ii. netiesioginis vieno renginio dalyvių skaičius (viešinimo kampanija + virtualios peržiūros) – 34 000 asmenų,
 - iii. vieno renginio trukmė, val.– 1,50 val.,
 - iv. renginių skaičius kasmet:
 - a) alternatyvos Nr. I atveju – po 1 renginį 2025–2029 kalendoriniais metais,
 - b) alternatyvos Nr. II atveju – po 1 renginį 2025–2028 kalendoriniais metais,
 - c) alternatyvos Nr. III atveju – po 1 renginį 2025–2027 kalendoriniais metais ir po 2 renginius 2028–2029 kalendoriniais metais,
 - v. numatomas vietinių, regioninių, nacionalinių bei pėsčiomis atvykstančių dalyvių dalyvavimas (atitinkamai, 40% - vietiniai dalyviai, 35 % - regioniniai dalyviai, 20% - nacionaliniai dalyviai ir 5 % - pėsčiomis atvykstantys dalyviai, visi netiesioginiai dalyviai priskiriami pėsčiomis atvykstantiems dalyviams),
 - vi. kiekybiniai skaičiavimai, taikant kiekybinius pasiryžimo sumokėti įverčius yra pateikti skaičiuoklės darbalapyje „EN“.
- c) veiklai „Valstybinės kalbos nuostatų stebėseną“ ekonominė nauda nėra skaičiuojama, kadangi veikla savaime ekonominės naudos negeneruoja, tačiau sudaro sąlygas pasiekti kitų veiklų ekonominę naudą.
- d) veiklai „Daugiašalis projektas „Europos skaitmeninės infrastruktūros konsorciumas“
- i. daugiakalbiu didžiuoju kalbos modeliu kasmet besinaudojančių asmenų skaičius ne mažiau kaip – 338 173 asmenys,
 - ii. kiekvieno asmens skiriamas laikas per metus, val. – 0,30 val.,
 - a) alternatyvos Nr. I ir Nr. II atveju – 30 min. kasmet besinaudojančių 338 173 asmenų.
 - b) alternatyvos Nr. III atveju – 30 min. kasmet besinaudojančių 250 050 asmenų.
 - iii. kiekybiniai skaičiavimai, taikant kiekybinius pasiryžimo sumokėti įverčius yra pateikti skaičiuoklės darbalapyje „EN“.

Naudojant skaičiuoklę apskaičiuotos alternatyvos palyginamojo rodiklio (ekonominio naudos ir išlaidų santykio) reikšmės:

Lentelė 2. Alternatyvų palyginimas pagal ekonominės naudos ir išlaidų santykio (ENIS) reikšmes.

Alternatyva	Alternatyvos pavadinimas	Ekonominės naudos ir išlaidų santykis (ENIS)
Alternatyva Nr. 1	Sąlygų Lietuvių kalbos gyvybingumui ir prestižo skatinimui sukūrimas (I)	7,33
Alternatyva Nr. 2	Sąlygų Lietuvių kalbos gyvybingumui ir prestižo skatinimui sukūrimas (II)	7,26
Alternatyva Nr. 3	Sąlygų Lietuvių kalbos gyvybingumui ir prestižo skatinimui sukūrimas (III)	6,38

Alternatyvų poveikis viešiesiems finansams nurodytas lentelėse žemiau:

Lentelė 3. Alternatyvos 1 poveikis viešiesiems finansams.

Kodas	Viešųjų finansų srautas	Grynoji dabartinė vertė	Reali vertė
S.	Investicijų, reinvesticijų ir grynasis veiklos srautas (be PVM)	3 021 661	3 679 835
T.	Privataus ir NVO sektoriaus grynasis veiklos srautas (be PVM)	0	0
U.	PVM dalis, sumokėta privataus ir NVO sektoriaus	0	0
	POVEIKIS VIEŠIESIEMS FINANSAMS	-3 021 661	-3 679 835

Lentelė 4. Alternatyvos 2 poveikis viešiesiems finansams.

Kodas	Viešųjų finansų srautas	Grynoji dabartinė vertė	Reali vertė
S.	Investicijų, reinvesticijų ir grynasis veiklos srautas (be PVM)	3 028 313	3 679 835
T.	Privataus ir NVO sektoriaus grynasis veiklos srautas (be PVM)	0	0
U.	PVM dalis, sumokėta privataus ir NVO sektoriaus	0	0
	POVEIKIS VIEŠIESIEMS FINANSAMS	-3 028 313	-3 679 835

Lentelė 5. Alternatyvos 3 poveikis viešiesiems finansams.

Kodas	Viešųjų finansų srautas	Grynoji dabartinė vertė	Reali vertė
S.	Investicijų, reinvesticijų ir grynasis veiklos srautas (be PVM)	2 915 785	3 560 826
T.	Privataus ir NVO sektoriaus grynasis veiklos srautas (be PVM)	0	0
U.	PVM dalis, sumokėta privataus ir NVO sektoriaus	0	0
	POVEIKIS VIEŠIESIEMS FINANSAMS	-2 915 785	-3 560 826

Atsižvelgiant į ekonominės naudos ir išlaidų santykį, geriausiai įvertinta Alternatyva Nr. I. Ši alternatyva atrinkta remiantis SNA rezultatais bei generuojama didžiausia nauda visuomenei. Įgyvendinus šią alternatyvą bus pasiektas:

- a) rezultato rodiklis „Gyventojų, kuriems asmeniškai svarbu vartoti taisyklingą lietuvių kalbą, nes taip saugomas tautiškumas, dalis, proc.“, ir
- b) rezultato rodiklis „Gyventojų, kuriems patogiu ir nekyla kliūčių kalbėti taisyklinga lietuvių kalba, dalis, proc.“.

Įgyvendinus pažangos priemonės veiklas bus pasiekta ženkli socialinė nauda visuomenei. Valstybinės kalbos prestižą skatinančios veiklos: „Nacionalinis diktantas“ ir „Kalbos sostinės“ yra skirtos įvairioms visuomenės grupėms. Svarbu paminėti, kad veiklos bus vykdomos regioniniu principu. Visų gyventojų grupėse bus ugdomas lietuvių kalbos ir tarmių vertės, jų išskirtinumo suvokimas, skatinamas pasididžiavimas savo kalbiniu tapatumu ir stiprinama visuomenės savivertė. Naudojant įtraukias veiklas bus gerinamos įvairių visuomenės grupių viešojo klabėjimo ir komunikavimo lietuvių kalba, jos tarmėmis įgūdžiai. Veikla „Valstybinės kalbos nuostatų stebėseną“ leis fiksuoti Lietuvos gyventojų kalbinių nuostatų ir kalbinio elgesio poslinkius ne tik ilgesniuojų laikotarpiu, bet ir įvertinti naujai įgyvendinamų pažangos priemonės veiklų įtaką lietuvių kalbos vartojimui.

Lietuvos narystė ES konsorciame kuriant didįjį kalbos modelį ilgojoje perspektyvoje turės teigiamą poveikį švietimui ir moksliniams tyrimams, įvairaus turinio kūrėjams dėl geresnio prieinamumo prie informacijos. Tiesiogiai bus pasiektas kiekvienas Lietuvos pilietis - sukūrus didįjį kalbos modelį su integruota lietuvių kalba, bus kuriamos įvairios paslaugos lietuvių kalba ir užtikrintos lygios galimybės skirtingoms visuomenės grupėms aktyviai dalyvauti socialiniame, ekonominiame gyvenime nepatiriant atskirties dėl galimos diskriminacijos kalbos pagrindu.

PRIEDAS:

1. Stebėsenos rodiklių aprašymo kortelės, 4 lapai.